

Слід також зауважити існування проблеми подолання стереотипів у навчанні хімії, зокрема, роботі з підручником. І для вчителів, і для учнів більш звичною формою діяльності є опис і відтворення фактів, аніж їх всебічний аналіз, тлумачення, експериментальна перевірка та застосування.

Висновки. Включення ужиткових дослідів до змісту підручників хімії основної школи є доцільним, не заперечує використання традиційного хімічного експерименту, а доповнює і збагачує його, сприяє формуванню як предметних, так і ключових компетентностей учнів, природничо-наукової грамотності.

Література

1. Гаврилук І. Хімічний експеримент як засіб розвитку логічного мислення учнів / І. Гаврилук // Хімія. – 2006. – №11 /479/. – С.11-17.
2. Лашевська Г. А. Учнівський хімічний експеримент: 7-9 кл.: наук.-метод. посіб. / Г. А. Лашевська ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ: Педагогічна думка, 2007. – 110 с.
3. Грабовий. А. Про технологічність шкільного хімічного експерименту / А. Грабовий // Біологія і хімія в школі. –2006. – № 2. – С. 17–21
4. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОІППО, 2006. – 328 с.
5. Беликов А. А. Експеримент на уроках хімії. – К.: Радянська школа 1988. – 150 с.
6. Базелюк І.І. Уроки ужиткової хімії: Накип та його видалення / І.І. Базелюк // Біологія і хімія в школі – 2002. – № 2. – С. 27–33.
7. Базелюк І.І. Уроки ужиткової хімії: Вибавляння плям / І.І. Базелюк // Біологія і хімія в школі. –2005. –№ 2. – С. 41 – 44.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ МОЛЮСКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА “ЮНИЙ МАЛАКОЛОГ”

Закалюжний В.М., Мартинець Н.В. (м. Полтава, Україна)

Вибір об'єктів дослідження гуртка „Юний малаколог” зумовлений тим, що молюски – це одна з найцікавіших і найважливіших груп безхребетних тварин. Вони мають чимале значення для життя біоценозів, формування фаун, а також для різних галузей господарства і, що особливо важливо – для здоров'я людини. Молюски відіграють роль як позитивну, так і негативну. Перша з них полягає у тому, що ці безхребетні надзвичайно широко представлені у гідросфері як за кількістю видів, так і за щільністю їх популяцій, через що вони належать до одних із найпоширеніших тварин, які заселяють майже всі типи прісних водойм [1].

Молюски використовують як об'єкти живлення майже всі компоненти біосфери. Їх черепашки містять велику кількість карбонату кальцію і виконують дуже важливу функцію у формуванні структури ґрунтів, а у водному середовищі – в утворенні донних відкладень. Молюски здатні до накопичення як в черепашці, так і в м'якому тілі різних хімічних елементів, в тому числі макро- і мікроелементів (наприклад, важких металів), радіонуклідів. Останнє є дуже актуальним, оскільки Житомирське Полісся, а особливо його північні території, забруднене через аварію на Чорнобильській АЕС радіоактивними речовинами, передусім радіоактивним цезієм. Деякі молюски (ставковикові, перлівниці, горошинкові) використовуються в так званій системі сапробності Кольквітца – Марссона як індикатори ступеня забруднення вод органічними речовинами.

Значну роль відіграють молюски в очищенні вод від часточок мінерального і органічного походження. Це зумовлене фільтраційним способом живлення цих тварин, у процесі якого на зябрах їх осідають тверді часточки. Швидкість очищення води цими гідробіонтами чимала: одна особина (перлівниця або

беззубка) у віці 3-4-х років за одну годину очищає 5-6 л води.

Масові види перлівницевих вилувлюються або збираються, проварюються і додаються у корм великій рогатій худобі, свиням, свійським птахам як додатковий білковий корм. Дрібні види молюсків – важлива складова частина корму бентосодічних риб, водоплавних і навколоводних птахів. Черепашки молюсків входять до сапропелей, які застосовуються як добриво у рільництві, а також для боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур.

Але молюски відіграють і негативну роль. Численні види їх є проміжними хазяями личинкових стадій трематод, дефінітивні стадії яких є небезпечними паразитами людини і тварин, оскільки викликають у них важкі паразитарні захворювання [4].

Дослідження молюсків членами гуртка „Юний малаколог” може здійснюватися у різних напрямках. Перший напрямок – фауністичний. Його суть полягає у складанні списку видів всіх представників червононогих і двостулкових молюсків, поширених на території України. Складання списків найбільш цікавих представників цього класу тропічних континентів, що є для учнів надзвичайно цікаво та розвиває пошукові здібності та інтерес до предмету.

Фауністичні тісно пов'язані з проведенням комплексних конхіологічних, анатомічних, досліджень молюсків. Це дозволяє оцінювати їх видову належність не лише за конхіологічними ознаками, а за комплексом морфологічних ознак.

Другий напрямок роботи гуртка „Юний малаколог” – паразитологічний. Базується на дослідженні фауни трематод, які паразитують у молюсків, дозволяють виявити коло проміжних хазяїв для цих паразитів.

Третій напрямок роботи гуртка – це всебічні екологічні дослідження молюсків. Вони базуються як на спостереженнях, проведених у природі, так і на результатах лабораторних експериментів. Сюди входять дослідження впливу на молюсків різних чинників навколишнього середовища – високих і низьких температур, підлучення і підкислення середовища, забруднення його важкими металами, органічними речовинами, радіонуклідами; виявлення тих видів малакофауни України, що потребують охорони, визначення їх чисельності, стану популяцій та уточнення особливостей поширення, розробка стратегії їх збереження [3].

Робота гуртка „Юний малаколог” передбачає проведення наступних організаційних заходів:

- створення учнями музею, в якому будуть представлені експонати кохліофауни молюсків, зібраної протягом шкільних екскурсій, подорожей; колекцій, вологих препаратів, малюнків, муляжів, фотографій;
- створення картотеки та відеотеки малакологічної тематики;
- організація екскурсій до прісноводних та солоних водойм ;
- організація виставок учнівських фоторобіт на тему: „Молюски в об'єктиві” ;
- випуск членами гуртка щомісячника „Цікава малакологія” ;
- проведення тематичних вікторин, вечорів, дебатів, свят;
- підготовка членами гуртка „Юний малаколог” змістовних лекцій, наприклад „Молюски в кулінарії”, „Обережно м'якотілі-проміжні хазяїни паразитичних черв'яків”, „Видовий склад та екологія прісноводних молюсків нашої місцевості” [2].

Література

1. Догель В. А. Зоология беспозвоночных. Учебник ун-тов. / В. А. Догель Изд. 6-е, перераб. и доп. Вышш. школа, 1975.- 560 с. с. ил. и табл.
2. Мороз І. В. Загальна методика навчання біології: Навч. Посібник / І. В. Мороз.- К.: Либідь, 2006. – 595 с.

3. Козлов М. Юным зоологам. Наземные и пресноводные беспозвоночные. Для кружковой работы / М. Козлов, Е. Нинбург – М.: Просвещение, 1981. – 160 с.
4. Шарова И. Х. Зоология беспозвоночных: Учеб. Для студ. вузов. / И. Х. Шарова. – М.: Владос, 2004. – 592 с.: ил. – слов. терминов: с.578-588.

МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Іваненко Л.О. (м. Харків, Україна)

В ході модернізації системи освіти України робиться акцент на підготовку не тільки яскравої, творчої особистості, але й людини високого рівня освіченості й вихованості; людини, що веде здоровий спосіб життя.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити завдання розвитку культури здоров'я педагога, тому що саме вони є центральною фігурою в організації навчального й виховного середовища, здійснюють найважливішу соціальну функцію, що забезпечує наступність поколінь.

Тим часом, у сучасній системі освіти існує розрив між гуманістичною концепцією й реальною практикою, не існує послідовної та безперервної системи навчання культурі здоров'я. Інформація про здоров'я уривочна, випадкова, не носить системного характеру, суперечлива й, часом, виходить від некомпетентних людей. Вивчення феномена здоров'я людини відкриває разучі протиріччя людської природи: 1) люди хочуть бути здоровими й мало що для цього роблять; 2) мають уявлення про культуру здоров'я й нічого не роблять для поліпшення її. Це визначило проблему співвідношення знань, що здобувають студенти, умінь, навичок і розвитку їхньої культури здоров'я в рамках професійно-педагогічної підготовки.

Відсутність пріоритету культури здоров'я в суспільстві, у структурі педагогічної діяльності майбутнього вчителя, недостатнє розуміння місця здоров'я в освітньому просторі викликало гостру необхідність у відновленні цілей, завдань і змісту валеологічної освіти й підсилило інтерес до досліджень у даній області.

Глобальні інтеграційні процеси, що зачіпають всі сфери людської діяльності, ставлять перед теорією й методикою навчання нові відповідальні завдання. Одним із способів рішення цих завдань може стати дистанційне навчання, що покликане вдосконалювати й розвивати традиційні очні й заочні форми, інтегруючи в собі те краще, що накопичено ними із застосуванням у навчанні можливостей засобів нових інформаційних технологій.

Все вищесказане визначило мету нашої роботи – розглянути методичну систему дистанційного навчання культури здоров'я.

Система дистанційного навчання культури здоров'я – інформаційна система, побудована на певних процесах (прийом, зберігання, переробка, передача інформації з метою залучення до валеологічного досвіду), що забезпечує відповідний загальноосвітній рівень і створює передумови для подальшої самоосвіти.

Дистанційне навчання припускає інші від системи традиційного навчання засоби, методи, організаційні форми навчання, інші форми взаємодії учасників навчально-виховного процесу. Разом з тим, система дистанційного навчання має той же компонентний склад: цілі, зміст, принципи, методи, організаційні форми, засоби навчання.

Вузівський курс «Культура здоров'я» носить пізнавальний, і комунікативно – діяльнісний характер. Мета курсу – озброєння студентів знаннями про збереження й зміцнення здоров'я й формування в них життєвих установок на ведення здорового способу життя.

Культуру здоров'я ми розглядаємо як невід'ємну складову культури осо-